ANY V. PALAMÓS, DESEMBRE DE 1918. NÚM. 61.

Ortografia

D'ençà de la resurrecció de la llengua catalana, palestres en gran són esdevingudes en el tema ortogràfic.

Era imposible admetre l'ortografia del segle XV, llegada per Bernat Metge i Ausies March. L'admesa pels fundadors del Renaixement havia de tenir influéncies castellanes, com ne tenia l'idioma. La depuració del lèxic podia comprovar-se en la pristina font del llenguatge popular i en els documents clàssics. Per a la depuració de l'ortografia, calien homes de ciéncia, qui, investigant les llengues romàniques, modifiquessin la medioval en el sentit amb què les llengues germanes evolucionaren.

Els grans homes del Renaixement català, qui, fent ressorgir la llengua, despertaren el sentiment de nacionalitat i als quals hem d'entonar lloances, prou feren amb sa gloriosa tasca de resurrecció. A l'ortografia per ells adoptada seguiren els estudis de N'Aguiló i d'alguns altres elets; tots, però, unànimement, inseguiren el criteri de la viva espontaneïtat, de l'acció del temps, del *laisser faire, laisser passer*. Tal podia fer-se perqué el conreu puramente literari de la llengua no exigia urgéncia ni revolució. Així, la sola lluita de la terminació del plural femení semblava eternitzar-se; els adoptadors de la *e* no arribaven a formular el corolari que les terminacions verbals havien també d'esser en *e*.

Si algun dels mestres citats editava una obra d'ortografia, no tenia la fermesa que exigeix la didàctica, per conseqüéncia de l'ampla llibertat que tots preconitzaven i per la idea que, a força de temps, la solució harmònica vindria espontàniament.

De la fornal de nacionalistes sorgiren filòlegs i gramàtics: Fabra, Alcover, Grandia, Nonell, Bulbena i de llurs estudis se'n col·legia ferm que l'ortografia de la decadéncia era imbuïda de castellanismes, com ho era el lèxic. La supressió de la *l* geminada o doble; la supressió de la *ç* trencada n'eren pro-

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

ves convincents. L'ús incorrecte de les plosives finals posaven el català en contradicció amb totes les llengues neollatines.

A tal punt les coses, l'anarquia esdevingué. Era d'una feixugor i tristesa grans la situació del qui, per amor a la llengua i a la nació, havia de formar-se sol en la confusió imperant. Els defensors de la primera ortografia, fidels a llur principi de fúger de sistemes didàctics i fixatius, semblaven una escola d'esotèrics, qui es plaïen en veure el novell escriptor esmaperdut i panteixant, ans no arribava a cert domini ortogràfic. Per causa de les vocals dubtoses, el maneig dels pocs i diferents diccionaris resultava un turment i pèrdua de temps, que sols podia resistir el mogut de foc patriòtic.

Clar ès que els filòlegs, en la confusió, volien conquistar l'acceptació popular dels fruits d'estudi. I entre ells aparegué amb dots de ver didàctic, En Pompeu Fabra. Al volt de ses reformes, entre la gran turbuléncia moguda, fins va suscitar-se el ridícol i funest criteri, vist en totes les coses de la Ibèria, d'una lluita de dretes i esquerres, en el supòsit que els fonètics purs representaven l'esquerra, i els etimològics, la dreta. El culte, que en el sistema d'unificació hem de rendir a l'etimologia, en ço referent als nexes llatins i grecs i a les lletres *h, s, ç* i *l-l,* proven la ridicolesa d'aquella dita.

El pur conreu literari podia permetre que la solució de la unitat, precisa en tot sistema ortogràfic, vingués a còpia d'anys, i no hi havia en açò dany algun per a la fama dels escriptors, ben agena a l'ortografia, ja que l'estranger, desitjós de traduir una obra catalana ho feia sens preocupar-se de si teniem o no un sistema ortogràfic unificat i d'acord amb els idiomes moderns. Però l'Institut d'Estudis Catalans, qui es presentava al món amb daler i mèrits de ciéncia, no podia, sense rubor, exterioritzar la impossibilitat dels filòlegs en conseguir la unificació de l'ortografia.

Urgia la reforma. El príncep de la nostra nacionalitat, En Prat de la Riba, proclamà la conveniéncia que fos arreu adoptada, en benefici de la nació, l'ortografia de l'Institut. Ja ho pressentia el Mestre que tot Catalunya n'estava cansada i ujada de confusió i anarquia, que tothom desitjava ensenyances fermes i fixes, que tothom n'estava sedent d'unitat, i ho estava perqué els enemics justament ne feien retret i mofa d'allò que no podiem aconseguir. En Prat de la Riba pogué respirar satisfet, perqué l'acceptació fou general. I diem general, malgrat de la contra que al pla d'unificació oposaren els defensors de l'ortografia del Renaixement, fundadors de l'Acadèmia de Llengua Catalana, perqué la llur contra havia d'esser descomptada i, en tots extrems, respectada. Era un record i deixa dels restauradors de la llengua, i als quals sols devem honor i gratitut.

En Pompeu Fabra, merescudament honrat per l'Institut d'Estudis, ès el mestre i ànima de la unificació i autor del Diccionari Ortogràfic, obra popular.

Els mestres de català parlen amb fixesa; el novell escriptor somriu de goig; l'estranger pot estudiar planerament, i els refractaris a conreuar el propi idioma ja no tenen motiu ni excusa per a no fer-ho. Es un gran avenç.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

En la promulgació del sistema ortogràfic cooperaren tots els membres de l'Institut. Podia esser una atenció, però resultà un defecte, perqué els vots no foren representatius de ciéncia filològica. Quatre anys després, ja per aqueix motiu, ja per certa dèria de ràpida evolució parencera a moda, la reforma de ço promulgat no fou sense importància. La publicació del Diccionari Ortogràfic ès una garantia de fixesa, al menys per una dècada, temps natural de revisió adoptat per les excel·lents Acadèmies estrangeres.

Apar increible que en qüestió purament ortogràfica hagi de regnar el predomini d'un dialecte. La riquesa vocalística catalana produeix diversos matisos de pronunciació. En adoptar *Marinada* l'ortografia de l'Institut, servàrem els signes de pronunciació empordanesa, perqué a empordanesos senyaladament era la Revista consagrada. Mes, com que, per diferéncia tan petita, no hem de caure en indisciplina, des d'Any Nou adoptarem íntegrament l'accentuació de l'Institut d'Estudis Catalans.

Per les grans muntanyes

A Mr. Oscar Matter.

Penyalar abrupte que corona els cims;
granit que davalla botent als abims
per jugar amb l'aigua que els caires esmola
i torna en joguina la imposanta mola.
Remors de cascata o silenci pregon;
geleres dormides als pits del gegant
que el solei, besant-les, desvetlla del son,
per veure com, gràcils, llurs trenes desfan.
Verdejant faldar aon el bou pastura;
cabana arrapada al mateix faldar;
cançó de pastor que vola a l'altura
i es gronxa i tremola damunt l'avetar.
Cadolla enfonçada entre murs de roca
on l'aigua blanqueja, batuda en l'afrau.....
A dalt, en els cims, per veure't, s'aboca
la ullada serena del nostre cel blau.

JOSEP M.ª FOLCH I TORRES.

Capdella (Pirineu lleidetá), Agost 1917.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

Un fusellament a Palamós

13 de Desembre. La família tota, acabant de sopar, ni en la menja ni en l'hora tardana no para ment. La seva atenció ès presa de les parauies de l'avi. La garba de llum central qui s'espargeix per leş blanques tovalles, il lumina uns visatges encantats i com presos de terror. El vell ha començat per dir:

—Diada de Santa Llúcia. ¡Avui, avui fa anys del fusellament!

Una veu poruga interroga el tema emocionant. El qui més atenció demostra repta el causant d'una fressa de plats i es plany d'haver d'atendre una demanda de comensal.

—Avui fa anys... Jo era petit com tu, si fa no fa, prossegueix el cabdill familiar, dirigint-se al renyoc. Els soldats varen fusellar dos homes a la platja, vora el mar...

A nova interrogació nerviosa contesta el relator:

—Dos lladres que havien estat trabucaires. El fusellament va esser l'any 1848. L'any abans, el 47, el 21 d'Octubre, a entrada de fosc, caigueren a Palamós, com un vol d'esparvers, una vintena de trabucaires Varen tirar per espantar, i ja us dic jo que tothom va quedar, qué espantat, aterrat ! Ensenyorits del poble robaren tres hereus i les onces que ja devien saber ont eren, i d'això ningú no'n sabé res fins l'endemà al matí.

—I els tres hereus?, diu, prest, la veu poruga.

—Els pobres! Varen ser posats a sota terra i sentien les campanes d' un poble.

—I els van matar?, interroga una veu ferma tan commosa, però, com la poruga.

—No, gràcies a Deu, i encara visqueren molts d'anys i ben feliços. Els condemnats a mort varen ser dos dels lladres. Encara no feia l'any de la malifeta, que ja varen pagar-ho amb la vida. Les campanes tocaven tristament; de l'església va sortir el Crist de la sang acompanyat de capellans i de quatre homes coverts amb vesta negra. Tots portaven atxa. Com que els reus eren a la Casa de la Vila, allí va anar la comitiva religiosa i d'allí sortí la comitiva de la mort. Dels reus hi havia un vei que, de tremolor, no es podia tenir dret; varen haver de lligar-lo a una cadira i portar-lo a pes de braços; l'atre era jove i tenia el cor prou fort per no plorar; caminava capbaix i mut.

La serventa, qui ha copsada la relació des de la cuina, al menjador entra amb el serviment de cafè i roman immòbil, com clavada al sòl.

El recordant prossegueix:

—Feia molta basarda de veure allò! El soldat de la vanguàrdia tocava el timbal. Aquell so fúnebre trencava el cor. El carrer Major era ple de gent. Moltes dones ploraven. Tothom deia, i era cert, que aquells dos homes no

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

havien robat: només eren espies. Ja veieu quínes penes en aquella època! Lo que feia més basarda era aquella cadira que onejava en l'aire i on l'home vei se recargolava com un cuc, tremolant de la mort afrontosa que anava a rebre. Allí ont hi ha ara l'estació del Tramvia hi havia una gran xanca; al costat de la xanca hi havia unes estaques. Allí varen fer agenoiar els reus. El vei queia de boca terrosa, clamant: Misericòrdia! Tingueu compassió! De la gran gentada que hi havia, uns quedaven petrificats, atres fugien de l'horror, tremolant com una fuia d'abre. El capità dels soldats va cridar fort, i la fusillada va ressonar terriblement per tot el poble i mar enllà. Jo vaig veure com queien els reus. Us aconseio que no volgueu veure matar ningú, perqué, tot i esser petit, petit, el record de la caiguda d'aquells cossos no se m'ès esborrat mai més de la memòria. Moltes de vegades, quan me passejo per la platja, reso parenostres pels homes que hi varen ser fusellats.

—I hi són enterrats a la platja?, fa la veu blanca amb un panteix.

—No, menut. Els van portar al cementiri de seguida.

Calla el narrador. La serventa, com desencantada, serveix el cafè. Tothom recorda l'encantament que els produeix la bellesa de la badia lluminosa, la mateixa badia que, espurnejada de sol, obiraren els fusellats en llur darrera mirada.

MIQUEL ROGER I CROSA.

Remembrança

A les bellíssimes i simpátiques damisel-les na Flora i na Maria Struuck.

Si algun jorn resseguéixo els camins que de nin me portaven
als pàratges per mi preferits dins del bosc ple de molsa,
tots me semblen més tristos, més secs, sense encants de cap mena,
i mos ulls ja no hi troben l'encís que me'ls feia simpàtics.
Si hi ha flors, no són pas com les flors que altres temps hi creixien,
llurs aromes no tenen el do de causar-me ubriaguesa;
ja dels marges no brota una font, totes són estroncades,
fins les pedres me semblen avui, més que abans, cosa morta.
Les bardisses que, un jorn, els pinsans i les merles poblaven,
d'elles fent amb llurs cants i fresseig un palau sempre en festes,
han sigut destruïdes pel foc, sols ne resten les soques,
esquelets que s'aixequen arreu de la terra ennegrida.
Quína pena que em fa resseguir els camins en tal forma!
visitar el que foren un jorn els meus llocs predilectes,
testimoni de mes il·lusions i breçol de mos somnis,

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

sempre vells, d'entusiasme rublerts i de grans esperances!
Quina pena que em fan aquells llocs! mes hi torno cent voltes,
no a fruir de la fe del passat, fóra vana quimera,
però sí, de les grans solituds sondejant el misteri,
remembrar els feliços moments de ma etat jovençana.
Vina amb mi, damisel·la gentil, la dels ulls sereníssims,
vina amb mi, somniat ideal que he cercat a tot hora,
i en la pau dels camins oblidats, sota un cel d'esmeragda,
teixirem un poema d'amor amb garlandes de besos.
Jo et diré d'aquest càntic etern les estrofes més belles,
dels efluvis excelsos ubriac de tes gràcies divines,
i rebré en la carícia suau de tos braços d'ivori
el transport més intens d'emoció, de sublim benaurança.
Amb mos dits vull tes trenes desfer, que, d'or fos en cascata,
a ton coll d'alabastre cauran com un nimbe de glòria,
i assolint nostres cors l'ideal d'un amor perdurable,
podrem dir en un cant de triomf: Joventut ès eterna!

SANTIAGO COSTA I ROCA.

Fulles ventisses

Poesies de tots vents posades en català
per JOAQUIM RUYRA

EN CORBARAN D'ALET

A sorpendre els catalans
els turcs cap a Tirra marxen
muntats en àgils corcers
de fogosa raça alarba.
L'esperó atía els cavalls
i atía els turcs la venjança,
perqué foren ja vençuts
en dues sagnants batalles
i saben que els vencedors
són a Tirra, que descansen.
Bon descans, o catalans,
bon descans se vos prepara!

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

Ix a un finestral Roger
en sentir ferrejar d'armes.
—Corre, Corbarán d'Alet;
ets ma única esperança;
ja els enemics son ací,
damunt la nostra mainada.»
Corbaran munta a cavall
i a la lluita s'abalança,
«o Catalunya del cor,
que ta santa amor me valgui!»

En els llocs de més perill
apareix la seva espasa,
com la d'un àngel de Déu,
que no toca que no mati.
A gavells els enemics
a dreta i sinestra estassa.
Ja els catalans s'han refet...
Ja els turcs fugen per la plana...
Si eren milers a envestir,
a fugir no son pas gaires.
Llurs testes jauen pels camps,
polsoses i esbardellades,
com xindries d'un xindriar
per on trotà l'eugassada.
El d'Alet llençà un sospir
i va dir amb veu de l'ànima:
«o catalunya del cor,
bona victoria t'hem dada!»

Bé corren els fugitius
i la tropa catalana!
Als uns don ales la por,
als altres, l'ànima brava.
Una muntanya han trobat.
Uns i altres descavalquen.
Els nostres son caçadors,
els turcs, llebres esverades.
Massa noble En Corbaràn,
d'aquella cacera es cansa.
S'asseu damunt una rel
i es treu l'elm i la cuirassa.
Mentre que els seus van ferint,

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

ell pensa en la dolça patria.
Li sembla que la reveu
amb ses blavoses muntanyes
i li apar que el vent li duu
sons llunyadans de sardana.
Amb la tendror dels records
sos ulls se rosen de llàgrimes.
«O Catalunya del cor
¿quan deixaré d'enyorar-te?»
Mai més, Corbaran d'Alet,
mai més no veuràs la patria!
Al peu d'un arbre assecat
un turc covard s'amagava,
dins un ramós esbarzer,
no gosant donar la cara.
Quan creu que els nostres són lluny,
aixeca sa testa pàl·lida.
Guaitant, guaitant esverat,
estén la umbrosa mirada
i s'adona del cabdill
tot pensívol i sens armes.
Si el cabdill l'hagués mirat,
el turc d'espant se glaçava,
mes ara, que es creu segur,
d'amagat son arc prepara.
La sageta n'ix, brunzint...
La mort segueix sa volada.
Malferit En Corbaran
amb tristes veus exclamava:
«O Catalunya del cor,
morir lluny de tu m'amarga!»

Gran la victoria ha sigut,
mes tots els bons l'han plorada,
puix ès mort En Corbaran,
el qui l'havia guanyada.
Dins Sant Jordi, a cos present,
li feren les funeralles.
Durà tant la funció
que ja els ciris s'acabaven,
mes no s'eixugaren mai
els ulls amarats de llàgrimes.
Quan del temple eixí la gent,

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

tothom mústic caminava.
Un almogaver vellet
els animà amb ses paraules.
«Feliç qui amb la seva sang
s'inscriu a l'historia patria
i del gloriós escut
refresca les quatre barres!
O Catalunya del cor,
ell viurà en ta pensa santa!»

Tenia raó el vellet,
els segles l'han aprovada.
Si s'és marcida la flor,
no se'n perdé pas la flaire:
transpon els mars llevantins,
nostra terra se n'embauma.
Del bon Corbaran d'Alet
perdura el record encara.
Encara no manca un bard,
que amb mots catalans el canta
i que, veient abatut
l'orgull de nostra nissaga,
amb l'últim ressó del cant
suspira aquestes paraules:
O, Catalunya del cor,
homs com aquell te fan falla!

UNA GUSPIRA

De la vida
beneïda
pel senyor
n'ès eixida
l'exquisida
flor d'amor.

Llucifer
no en sent pler,
va i hi tira
vil guspira.
I el foc creix
i ne neix
una furia:
la Luxuria.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

LA LLEGENDA MASDAIÁNICA

El bé i el mal s'han declarat la guerra.
Ariman, el deu llord, vol la batalla.
Ormuz, son enemic, pressós davalla
de l'Albordi llumínic a la terra.

L'exèrcit d'Ariman marxa a tres testes,
el d'Ormuz, en columna, armat de llances,
com llarga espiga de brillants arestes.
El topament té horribles ressonances.

Passen els segles i el combat no para;
creix i recreix; els braços no flaquegen;
la terra amb sang dels combatents s'amara.

L'Etern mira impassible com guerregen
i sos mil ulls, estels de la nit clara,
amb calma impertorbable parpellegen.

ELS DOS BALCONS

Des del balcó d'Amor, bella senyora,
us sembla a vos la terra un paradís,
El pervindre, daurat com una aurora,
i cada flor, uns llavis en somrís.

Des del balcó del Desengany a l'hora
em sembla el món a mi tosc i ombradís,
el pervindre, un fossar sota un cel gris,
cada enrosada flor, un ull que plora.

Mes, a fe no em deplau saber que es mostra
tot tan brillant a la miranda vostra.
Que s'us pugui enfosquir només tremol.

El poder d'una dolça simpatía
fa que el vostre balcó ple d'alegría
animi el meu amb un reflex de sol.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

El dia dels morts

Seguint la tradicional costum d'aquest jorn vaig anar com molts de ciutadans al Cementiri.

Entrí; tot estava ple de gent. Molts, com jo, eren només curiosos; però també, de tant en tant, veia's passar una viuda amb el seu fill al costat, una vella amb els ulls secs de plorar o un senyor trist i sol: tots anaven a portar flors a la tomba d'un ésser estimat, que la mort cruel l'havia robat de la llar estimada.

Aní passejant-me per les nombroses vies formades per les tombes; aquesta part de la necròpolis era la més visitada; els curiosos se deturaven davant els formosos panteons en els quals la mà de l'artista havia sabut transformar el marbre en belles estàtues on el Geni lluïa amb tota sa esplendidesa. N'hi havien molts de panteons, tots blancs, amb una blancura de neu que se destacava entre el verd fosc dels xiprers.

Seguí caminant, poc a poc, fins arribar on estaven sepultats els humils i els desheretats; era la part més enlairada del cementiri. D'allà s'obirava tot aquest, i, a més, veia's gran part de l'estens mar que allà al lluny rondinava. Les tombes eren més nombroses; coneixent-se per un munt de terra amparada sota els braços d'una creu. Arreu hi havien pensaments, corones i semprevives...

Al cap de poca estona vaig trobar-me quasi bé sol, la gent se n'era anat a mida que el sol davallava cap a la posta; els objectes perdien llurs colors, percebent-se solament les siluetes. Les poques persones que quedaven prenien la forma de fantasmes; semblava que els morts eixien de llurs fosses per viure entre nosaltres en aquella nit de misteri...

Emprenguí el retorn. El cel era d'un blau pàl·lid on començaven a apuntar les primeres estrelles com per agençar la volta immensa. Les rates penades sortien a la caça creuant l'espai atolondradament. Un mussol deixava anar son monòton xiulet; el vent contava a les fulles dels arbres dolces rondalles: la terra cantava la non-non de la vesprada.

Al sortir a fora, era ja nit; la lluna acabava d'eixir. El ca del guardià udolava amb un trist gemec que es perdia en el silenci de la nit; semblava que participés de la tristor del dia.

La ciutat se veia allà lluny, agegantada per la foscor; tots sos llums estaven encesos... semblava que cremava...

Tenia sota els peus i tot a l'entorn despulles de la vida. Els llums de la ciutat llunyana il·luminaven una vida alegra. Tota l'alegria folla de viure que podia tenir mon cor, era atemperada i calmada per la recordança dels morts.

JOSEP AYESTA

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

Crònica local

A primers de mes, els metges respiraren perqué l'epidèmia minvava cedia. Inseguint les mides governatives, va deixar-se de celebrar la missa en el cementiri el dia dels morts. En els jorns que ja semblaven d'acabament moriren En Mateu Suñer, carnicer, N'Eladi Soler, fill del fabricant i fondista, i alguns altres. (a. C. s.)

El temps era dolç, propi per a córrer pels boscatges en busca de bolets. Havent-ne estat anyada, els cercadors sortien de la vila a grans colles, a corrua feta, i per tothom hi havia goig, que l'abundància era extrema, raó per la qual els bolets més fins s'abaratiren en el mercat, com de molts anys no s'era vist.

En el respir d'alivi que donà l'epidèmia, vingué la nova de joia mundial: l'abaixament de les armes, l'armistici. Per festejar l'aconteixement, consulats, societats, particulars i vaixells enarboraren banderes; els músics abraçaren i'instrument i en la nit de l'històric dia 11 de Novembre, la Marsellesa ressonà i la sardana ajuntà moltes mans. La senyoreta Pellissier cantà l'himne francès. L'ex-alcalde En Fàbrega, de fàcil paraula, pronuncià un discurs enaltint l'obra dels aliats. Els francesos, aquí residents, s'entusiasmaren amb la manifestació popular qui tan s'agermanava amb el llur sentiment. Uns mariners italians gojaven de poder celebrar també la victòria amb músiques i danses, lluny de la pàtria. Com que l'esclat de festa fou espontani, se repetí la festa l'endemà amb el cant de la Marsellesa de Clavé, bellament executat per un aplec de bons cantaires, dirigits per En J. Figueres. Feu el solo el notable tenor En Rafel Suñé. El Casino *El Puerto* organitzà un ball. Les sardanes a la plaça ajustaren gran multitut, qui havia vagat de goig durant la tarda. Amb tal motiu, l'indústria i comerç tancaren la porta. Semblava un somni. Per fi, després de quatre anys, la guerra finia, i finia doncs per a la nostra vila i contrada el mal que silenciosament i trista han sofert durant el temps d'inesborrable recordació.

Apart d'algun petit senyal de revifalla, com ès l'aument d'un jornal a la fàbrica dels Srs. Martí Montaner i C.ª, continua la calma, i encara el treball de guerra, ja que la *Corchera* no cessa en la fabricació de llana de suro ni deixen d'arribar carregaments de pirita. Tot deu esser, noresmenys, per a finalitzar contractes. El crèdit, a base dels Docks, sobrepassa la quantitat de cinc milions de pessetes. Els obrers se reuneixen cada setmana per vigoritzar llur societat. Els fabricants refan l'inventari de les mercaderies amb aument de valoració. Per altra part, els expedidors suen d'angúnia per no disposar de vagons i pel tancament negocial a França. Reunits, nomenaren

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

una comissió composta dels senyors Montaner, Parera, Xicoira i Casademont qui anaren a Barcelona per tal d'aconseguir la regularització d'entrega de vagons. N'Emili Pagès anà a Madrid per a l'obtenció de l'aument de crèdit als Docks de Palamós i per a la remoció que França aumenti les autoritzacions importadores. En Jaume Mas anuncia l' abaratiment d'alguns articles. Trigarà encara alguns mesos a normalitzar-se la vida econòmica; l'esperit, però, ja ès alegre. L'Ajuntament acorda, per unanimitat, la proposició en que consta l'alegría per la terminació de la guerra i l'aplicació del nom de Wilson a la Plaça de la Murada i el d'Aliats al carrer de l'*Astillero*.

En la joia mundial, Catalunya, per via de l'Escola de Funcionaris presentà a la Mancomunitat el plebiscit a favor de l'autonomia. A la festa de gran ressonància va assistir-hi el Diputat Provincial En Martí Roger. Els amics i correligionaris del Diputat a Corts, En Salvador Albert, li transmeteren un telegrama de felicitació amb motiu de figurar en la Comissió encarregada de formular les bases de l'Autonomia. També ès felicitat En Juli Garreta, excel·lent compositor, per l'èxit aconseguit amb sa nova producció simfònica *Mediterrània*, executada per l'orquestra del Mestre Pujol.

En reobrir-se els cines i reempendre els espectacles, l'Agrupació X representà en el Saló Carmen *Don Juan Tenorio* que ja havia d'haver representat en la tradicional diada de Tots Sants. Pogueren treballar a gust els aficionats davant la sala plenissima. Els protagonistes senyora Colom de Sòria i En Josep Joan se lluiren verament en llur pesada tasca. Els altres artistes ajudaren a fer un conjunt, que, per esser d'aficionats, no deixà res que desitjar. L'element femení estava representat per la senyora ja esmentada, la senyora de Martínez i les senyoretes Xicoira, Payró i Vitòria.

Des del nou curs, actuen en l'escola graduada els senyors Campeny i Lluís.

Rebrollà l'epidèmia, invadint moltes llars i causant defuncions.

El Capità de la Companyia Transmediterrània, Sr. Diego Abad, qui de l'epidèmia fou curat en l'Hospital de la nostra vila, ha regalat al benèfic Establiment un magnific missal i deixa escrita una nota de viva gratitut, que serà estampada en la Memòria de la Institució.

L'empresa de les Obres del Port acomiadà tots els treballadors.

La Casa de Correus serà instal·lada en casa nova en el cantó de la Carretera de Girona i el carrer Nou.

La balandra *Hilària* de la matrícula de Barcelona fou trobada en abandó vora les Medes i duta per uns mariners a nostre port. El carregament se compon de cafè, ametlles i castanyes. Presenta la nau una lleugera averia a la roda de proa. Felicitem als mariners per la troballa.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

Moviment del port durant el mes de Novembre de 1918

	ENTRADES	TONELATGES		SORTIDES	TONELATGES
Vapors	8	7.180	Vapors	8	7.180
Barcos de vela	19	655	Barcos de vela	19	655

Operacions de la Caixa d'Estalvis Mes de Novembre

Nombre d'imposicions	Quantitats imposades	Reintegres	Quantitats pagades	Llibretes noves
43	3388'41	22	3818'56	1

Estació pluviomètrica

Aigua recollida durant el mes de Novembre: 89'8 mm.

Registre civil

Mes de Novembre

Naixements: 1. Francisco Roure i Domènech.—2. Francesc de A. Costa i Marsillach.—3. Pelai Pous i Ribas.

Innomenats: 1. Vilar i Vila.—2. Sallés i Mayans.—3. Estragués i Prohias.—5. Ribas i Martí.—6. Geronès i Moreno.

Defuncions: 1. Palmira Maruny i Roig, 20 anys.—2 Mateu Suñer i Simón, de 36 anys.—3. Engràcia Vilahú i Marjanedes, de 37 anys.—4. Miquel Coll i Martinel, de 62 anys.—5. Eladi Soler i Vergonyós, de 24 anys.—6. Joan Font i Romaguera, de 25 anys.—7. Josep Pibernat i Matas, de 51 anys.—8 Maria Abellí i Ferrer, de 80 anys.—9. Joan Fernàndez i Abellí, de 36 anys.—10. Rosa Garrell i Cadira, de 21 anys.—11. Carme Gafas i Albertí, de 61 anys.—12. Isabel Bosch i Pagés, de 2 anys.—13. Joaquim Salabert i Gispert, de 63 anys.—14. Modest Morató i Moradell, de 53 anys.—15. Rosa Ribot i Ferrer, de 70 anys.—16. Celestí Vila i Rovira, de 24 anys.—17. Angela Pagès i Andreu, de 30 anys.—18 Joan Albertí i Sitjes, de 28 anys.—19. Alfons Cruz i Mulà, de 5 anys.—20. Asumpció Juriol i Plaja, de 46 anys.—21. Maria Niell i Mas, de 22 anys.—22. Benet Nadal i Maspera de 10 anys.

Matrimonis: 1. Agustí Hernàndez i Camacho amb Desdèmona Mas i Camós.—2. Joan Alemany i Ullastres amb Harmonia Matas i Costart.

Tallers Tipogràfics LLORENS CASTELLÓ — Palamós.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger

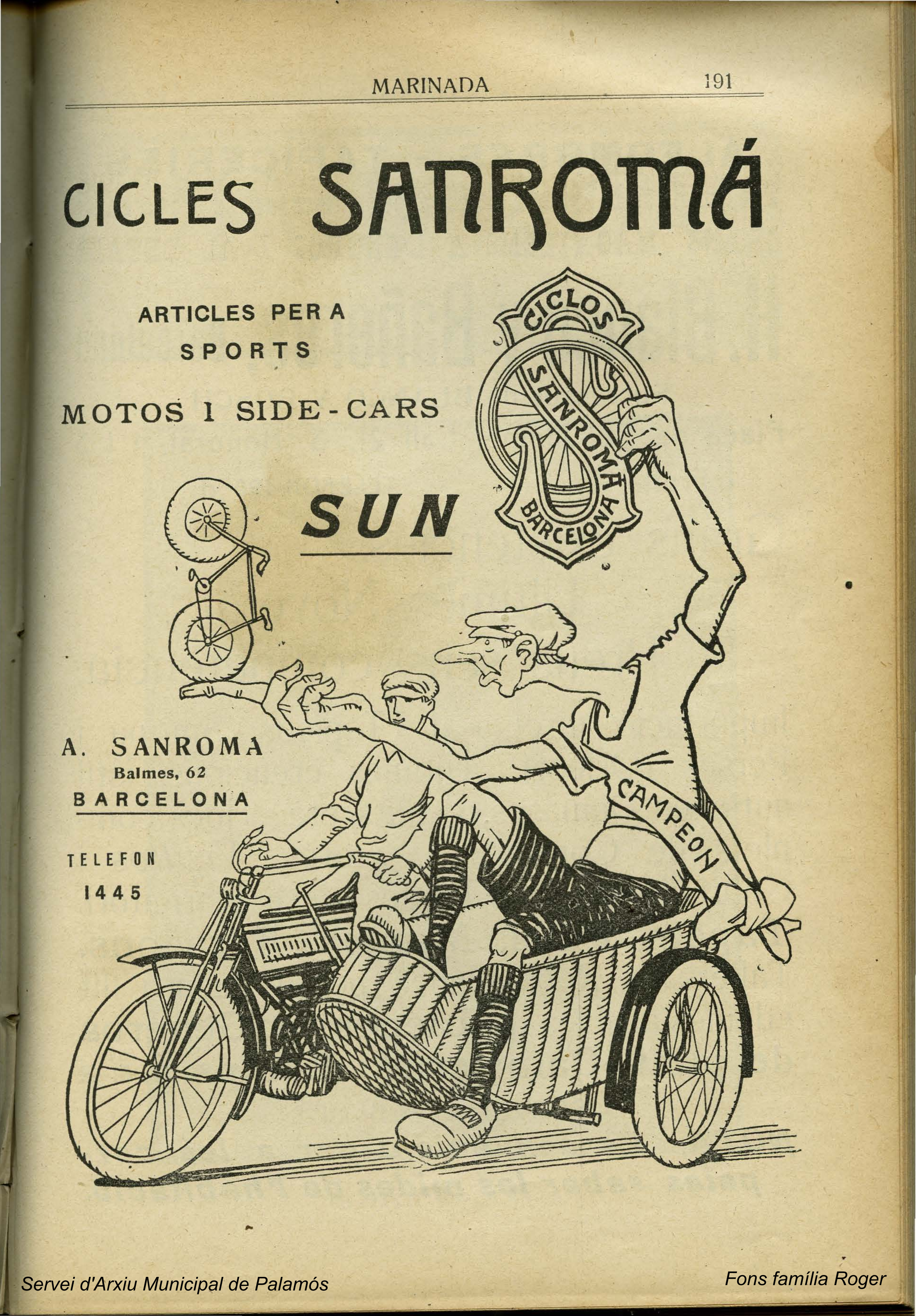

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós
Fons família Roger

ALFOMBRES - TAPICERÍES

Tot quant se fabrica a Europa per a decorar, se troba en els

GRANS MAGATZEMS A L'ENGROS I AL DETALL

H. Blanco y Bañeres, Barcelona

Successor de BLANCO Y BOSCH

Plaça de St. Jaume, Call 21, S. Honorat, 1 i 3 i Fruita, 2. **TELEFON 190 A**

Grans existencies.

Ultimes Novetats.

Preus sens competencia.

Importació directa de Tapiços, Smirna i Perses (Orient). Ultimes creacions, istil antic, en Damascs, Velluts, etc. Jocs complets de Cortinatges, Stores, *Visillos* i Cobrellits de Tul i Puntes per a Dormitori. **Tapets, Pells, Mantes, Edredons.** Tallers de Roba blanca per a taula i llit i demés articles de **Llencería, Gèneros de punt, Camisería** i **Equips** per a senyor i senyora.

NOTA. Es convenient per a les carpetes saber les mides de l'habitació.

Servei d'Arxiu Municipal de Palamós Fons família Roger